

Tư tưởng Hồ Chí Minh về Cách mạng và Chủ nghĩa yêu nước

Phẩm chất tư tưởng Hồ Chí Minh - Bài 1: Soi về tư duy cách mạng và chủ nghĩa yêu nước

Hồ Chí Minh không phải là người Việt Nam đầu tiên yêu nước, nhưng công lao chính của Người là đã nâng chủ nghĩa yêu nước Việt Nam lên tầm cao mới khi những vấn đề của thời đại tác động vào dân tộc Việt Nam và những vấn đề mà dân tộc Việt Nam đòi hỏi. Ở Hồ Chí Minh, đức, tài, tâm, bản lĩnh, nhân cách, phong cách đã hội tụ lại thành *phẩm chất*. Bài viết của PGS. TS. Đức Vương - Hội đồng Lý luận Trung ương.

1. Đạo đức cộng sản còn xa, nhưng đạo đức cách mạng là mỗi ngày, là cả đời.

Hồ Chí Minh nói "đức và tài", như Người cũng nói "tài và đức". Trong Di chúc thiêng liêng, Người nói đến "hồng và chuyên".

Phẩm chất không phải là phạm trù trừu tượng, mà là phạm trù lịch sử cụ thể. Nó chứng minh hành vi của con người, quy định nghĩa vụ của người này với người khác và với xã hội. Nó phản ánh sự cống hiến và sự tử tế của mỗi con người trong cộng đồng xã hội.

Năm 1927, Nguyễn Ái Quốc viết tác phẩm *Đường cách mệnh*. Vào đề, Người nói ngay đến yếu tố "tư cách người cách mệnh".

Năm 1947, Người viết tác phẩm *Sửa đổi lối làm việc*. Vào đề, Người nói ngay đến học tập, rèn luyện đạo đức cách mạng.

Năm 1958, Người viết tác phẩm *Đạo đức cách mạng*. Trước tiên, Người nói về chống chủ nghĩa cá nhân, rèn luyện đạo đức cách mạng.

Năm 1960, Người viết tác phẩm *Nâng cao đạo đức cách mạng, quét sạch chủ nghĩa cá nhân*. Mở đầu, Người đề cập đức tính gương mẫu của đảng viên: "Đảng viên đi trước, làng nước theo sau".

Có thể nói, hầu hết các trước tác của Hồ Chí Minh đều nói đến đạo đức cách mạng.

Khổng Tử nói đến đạo đức phong kiến. M.Gandhi nói đến đạo đức giống nòi. K.Marx, F.Engel, V.I.Lenin nói đến đạo đức cộng sản. Còn Hồ Chí Minh suốt đời nói đến đạo đức cách mạng.

Với Hồ Chí Minh, đạo đức cộng sản là cái còn xa vời, nhưng đạo đức cách mạng thì nó biểu hiện ngay trong cuộc sống hàng ngày, nó chứng minh hành vi của con người trong hàng giờ của cuộc sống. Bởi vì, như Hồ Chí Minh đã giải thích rất rõ trong tác phẩm *Đường cách mệnh*, là cách mạng làm thay đổi từ cái cũ ra cái mới, cách mạng là đổi mới.

2. Hồ Chí Minh cho rằng, chủ nghĩa yêu nước và chủ nghĩa anh hùng là một trong những biểu hiện rõ nhất của phẩm chất cách mạng Việt Nam.

Chủ nghĩa yêu nước là một tình cảm rất thiêng liêng, nó ăn sâu bám rễ trong lòng dân tộc Việt Nam qua hàng nghìn năm lịch sử. Lòng yêu nước của mỗi con người Việt Nam tạo thành chủ nghĩa yêu nước Việt Nam.

Môi trường kinh tế, xã hội, chính trị, văn hoá thay đổi theo lịch sử, cho nên chủ nghĩa yêu nước ở mỗi thời đại khác nhau cũng có nội dung khác nhau, nó được quy định bởi những điều kiện kinh tế - xã hội. Một dân tộc tràn đầy chủ nghĩa yêu nước là một dân tộc mạnh. Một dân tộc thiếu chủ nghĩa yêu nước là một dân tộc yếu.

Hồ Chí Minh nhận định chủ nghĩa yêu nước Việt Nam có ý nghĩa đặc biệt trong cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc và nó cũng giữ nguyên giá trị trong thời kỳ xây dựng lại đất nước. Người nhận định, nhân dân lao động là những người yêu nước chân chính, những người biểu hiện lợi ích dân tộc thật sự. Vì vậy, nhiệm vụ của chúng ta là phải chuyển chủ nghĩa yêu nước từ thời chiến sang chủ nghĩa yêu nước thời bình.

Chủ nghĩa yêu nước thời bình được thể hiện bằng sự phát triển kinh tế, văn hoá, xã hội, dân giàu, nước mạnh, đạt nhiều thành tựu trên lĩnh vực kinh tế, văn hoá, xã hội, về lối sống xã hội chủ nghĩa, những giá trị đạo đức và những ý tưởng mới. Nó phát sinh hàng ngày, hàng giờ trong mỗi con người chân chính, trong phong trào thi đua của những người lao động tiên tiến, trong cuộc đấu tranh cho sự công bằng và tiến bộ xã hội, cho sự tổ

chức công việc một cách khoa học. Nó biểu hiện sự không khoan nhượng đối với những khuyết điểm, thiếu sót.

Hồ Chí Minh không phải là người Việt Nam đầu tiên yêu nước, nhưng công lao chính của Người là đã nâng chủ nghĩa yêu nước Việt Nam lên tầm cao mới khi những vấn đề mới của thời đại tác động vào dân tộc Việt Nam và những vấn đề mà dân tộc Việt Nam đòi hỏi.

3. Phẩm chất tư tưởng Hồ Chí Minh thể hiện ở cuộc đời hoạt động không biết mệt mỏi vì sự nghiệp giải phóng dân tộc, giải phóng giai cấp, giải phóng con người.

Muốn giải phóng được giai cấp, trước hết phải giải phóng dân tộc. Giải phóng dân tộc, giải phóng giai cấp là tiền đề đi đến giải phóng con người. Cả ba hợp thành giải phóng xã hội.

Với Hồ Chí Minh, con người bao giờ cũng là vốn quý nhất, là tâm điểm mà xã hội cần tập trung giải quyết.

Hồ Chí Minh nói cán bộ là cái gốc của mọi công việc. Cây có đơm hoa kết trái, cành lá sum suê, đều ở cái gốc đó mà ra. Nhưng muốn có cán bộ, trước hết phải xây dựng con người. Muốn trở thành cán bộ, trước hết phải trở thành con người.

Trong đội ngũ của chúng ta, nhiều người chưa biết làm người đã xông vào làm cán bộ, rút cục, những người đó đều là những cán bộ hư hỏng, lòng lang dạ sói, trở thành cặn bã của xã hội.

4. Giải quyết vấn đề dân tộc và dân chủ ở Việt Nam

Hồ Chí Minh là người đầu tiên nêu khái niệm "cách mạng dân tộc dân chủ" (cách mạng phản đế và thổ địa) ở một nước thuộc địa, nửa phong kiến như Việt Nam.

Xét cho cùng, Hồ Chí Minh đi tìm đường cứu nước cũng là để giải quyết vấn đề dân tộc và dân chủ. Người cho rằng, nếu không giải quyết được hai vấn đề này, thì nhân dân Việt Nam mãi mãi là vong quốc nô.

Theo Người, dân tộc được thể hiện ở độc lập dân tộc. Dân chủ được thể hiện ở vấn đề ruộng đất cho nông dân và tự do cho nhân dân. Hai vấn đề này hợp thành dân tộc và dân chủ trong chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam. Nếu chỉ giải quyết vấn đề dân tộc mà không giải quyết vấn đề dân chủ, thì độc lập cũng chẳng có ý nghĩa gì, khi nhân dân vẫn mất quyền tự do dân chủ.

Người nói: "Ngày nay, chúng ta đã xây dựng nên nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà. Nhưng nếu nước độc lập mà dân không hưởng hạnh phúc tự do, thì độc lập cũng chẳng có ý nghĩa gì". Đó là chân lý của dân tộc.

Năm 1949, Hồ Chí Minh viết bài: Dân vận. Đây là một tác phẩm rất có giá trị về phẩm chất tư tưởng cao cả.

Người khẳng định: "NƯỚC TA LÀ NƯỚC DÂN CHỦ".

Nội dung của một nước dân chủ theo quan điểm của Người là:

"Bao nhiêu lợi ích đều *vì dân*.

Bao nhiêu quyền hạn đều *của dân*.

Công việc đổi mới, xây dựng là trách nhiệm *của dân*.

Sự nghiệp kháng chiến, kiến quốc là công việc *của dân*.

Chính quyền từ xã đến Chính phủ trung ương *do dân cử ra*.

Đoàn thể từ Trung ương đến xã *do dân tổ chức nên*.

Nói tóm lại, quyền hành và lực lượng đều *ở nơi dân*".

Việt Nam chưa có truyền thống dân chủ, cũng chưa trải qua nền dân chủ tư sản bởi do thực dân, đế quốc, phong kiến bưng bít. Chính vì vậy, chúng ta hiện đang vẫn còn trong tình trạng dân chủ hình thức, dân chủ bề ngoài. Nhiều cán bộ lãnh đạo, cán bộ quản lý do chưa nghiên cứu về dân chủ, chưa nắm được thực chất của

nền dân chủ, nên sa đà vào tập trung quan liêu, cửa quyền, ban phát theo lối chủ quan duy ý chí. Đây là một điểm yếu kém của đội ngũ cán bộ chúng ta mà còn lâu mới có thể khắc phục được.